

SZABV 200 MŰVÉSZEK ART-MOZI

Készítette: Tóthné Bernárd Emese ETK/III./2.
Téma: Ferenczy Noémi goblenjei

Egy szép tavaszi napon felkerekedtünk kis családommal, hogy sétáljuk egyet Szentendrén és megtekintsük közben a Ferenczy Múzeumot is.

Gondoltam írok pár sort Ferenczy Károly művészetéről, gyönyörű festményeiről, a nagybányai művésztelep életéről, vagy esetleg fiáról, Ferenczy Béniről, akinek szobrai csodálatosan ábrázolták az emberalakokat – itt megemlítettem volna a kubizmust, a szecessziót is.

A múzeumban az emelet utolsó szobájában viszont teljesen magával ragadott Ferenczy Noémi csodálatos mesevilága, s így az ő művészetét választottam beadandó beszámolóim témájául.

Pár szóban az életéről:

Ferenczy Noémi 1890- ben született, Szentendrén.

Művészcsaládban nőtt fel, apja Ferenczy Károly, anyja Fialka Olga. Ikertestvére Ferenczy Béni.

Családja és az őt körülvevő művészlétkör egyértelműen irányvonalat adott az életének.

Eleinte festészetet tanult, de később ő lett a magyar gobelinművészet megalapítója.

Párizsban tanulta a kárpittervező mesterséget, s később saját maga fejlesztette tovább technikáját.

Tíz évig élt Erdélyben. Később férjével együtt Brassóban élt.

Kárpítjaival külföldön is nagy sikereket ért el. Végül Budapestre költözött 1945- től az Iparművészeti Főiskola tanára volt. Kossuth díjas művész, 1957-ben hunyt el.

Csodálatos művészetének emlékére létrehozták a Ferenczy Noémi- Díjat, amit minden évben március 15-én tizenkettő személynek adnak át, ezzel elismerve kiemelkedő iparművészeti, ipar tervezőművészeti tevékenységüket.

Pár szóban a gobelinről:

A gobelin falikárpit, amit színes gyapjúból szőtt kép, vagy képszerű minták díszítenek.

Nevét a XV. Században élt Gobelin nevű francia kelmefestőről kapta.

Keleten kilimnek is nevezik. Itt elsősorban geometriai ábrákkal díszítették a kárpitot.

A XV. Században élte virágkorát, templomokat, kastélyokat, palotákat díszítettek velük.

Témájukat a kor irodalmából, különösen a lovagregények alakjairól mintázták, de szimbolikus alakokat is gyakran ábrázoltak

Kézi szövésessel készül.

Magyarország legrégebbi falikárpitja Mátyás király Firenzében készült trónkárpitja.

A XIX. század végén és a XX. század elején a gödöllői művésztelepen Körösfői-Kriesch és

Nagy Sándor készítettek érdekes gobelinterveket, később pedig Rippl- Rónai József is.

Mégis legkiemelkedőbb alakja Magyarországon Ferenczy Noémi, aki nem csak maga tervezte, de még híres művészként is saját maga készítette el alkotásait.

Faliképeit gondosan tervezte meg, aprólékos munkával dolgozta ki. Először egyszerű rajzzal felvázolta az ötleteket, majd vízfestéssel készülő tervek különböző variációit alkotta meg, míg a legjobbat kiválasztva elkészítette a falikárpitot.

Ferenczy Noémi olyan művész volt, aki egy másik világot tudott teremteni a maga egyszerűségében, nyugalmaiban.

A múzeumban elsősorban Ferenczy Noémi színvilága ragadott magával. Elsősorban meleg árnyalatokkal dolgozott, a vörössel, sárgával, narancssárgával, bíborral, de a meleg föld színek is jellemzik képeit, úgy mint a barna, sárgászöld. Ez a színvilág melegséget, érzelmességet, boldogságot, mesebeliséget ad a képeknek. Az embereknek szüksége van a fényre a melekségre, a pozitív energiákra, - különösen ilyenkor tél után, kora tavasszal - s

talán ezért is érintik meg a lelkünket ezek a csodásan meleget árasztó falikárpitok. Szinte felfrissülünk, újraéledünk tőle, s ebben a kellemes elvarázsolt állapotban kezd érvényesülni maga az ábrázolás.

Mit is ábrázolnak a faliképek?

A képeit három nagy csoportra tudnám osztani ábrázolás szempontjából:

- természetábrázolás van az előtérben, az emberalakok kicsik, nem jelentőségteljesek (pl.: Erdő)
- emberábrázolás van a középpontban, munkát végző, dolgozó ember (pl.: Kőműves, Fahordó nő)
- bibliai, témájú képei (pl.: Menekülés Egyiptomba)

Az elsősorban természetet ábrázoló gobelinek meseországba kalauzolják el az embert. Mesebeli tájon, mesebeli fákkal, mesebeli növényekkel, mesebeli színvilággal. Nem érzékeljük a dimenziókat, nem valósághű az ábrázolás, egyszerű és mégis tökéletesen megkomponált. Két képe is nagyon tetszik ebből a mesevilágból, az egyik az „Erdő” a másik a „Növérék”.

Az Erdő című képe kartonra készült tempera kép. A képen a meleg földszínek dominálnak, elsősorban a narancssárga, a sárga, a sárgászöld. Ettől válik a kép természetközelié, annak ellenére, hogy egysíkú, nem valósághű az ábrázolás. Az emberalak szinte beleveszik az őt körülvevő természetbe, kicsi és jelentéktelen. Az út talán a remény mely összeköti az embert és a természetet. Az ember alázattal viseltetik az őt körülvevő természettel. Érdekes, hogy bár a kép színvilága, melegséget, boldogságot áraszt, a hangulata mégis egy kicsit melankolikus. Melankolikus, de nyugalmat és harmóniát áraszt.. (1.sz. kép)

A Növérék című képén az emberalakok jobban érvényesülnek, nagyobb szerepet kapnak az őket körülölelő fa lombjaiban. A fa levelei bíbor, vörös, piros és sárga árnyalatúak. Ezek a színek a nővéreket körülölelő szeretetre, a közöttük lévő érzelmi kapcsolatra utalhatnak.

A nőalakok kontrasztban vannak az őket körülvevő világgal, amit a ruhák sötét -kék, fekete- színei keltenek. Az egész kép olyan, mint egy vízió, egy látomás, vagy mint egy tündérfa, csak nem aranyalmával, hanem testvérekkel. A kép belsőségességét az arcok befelé fordulása hangsúlyozza. A nőalakok mozdulatai egyszerűek, mégis kifejezők. Az egész kép harmonikusságot, meghittséget, gyengédséget sugároz, bár számomra a sötét színek egy kis nyugtalanságot lopnak a kép hangulatába.

(2.sz. kép)

Az emberformák központi szerepére jó példa a Rőzsehordó nő című kép.(3.sz. kép) Ezt a képet is a meleg földszínek jellemzik, a narancssárga, a sárga, a sárgászöld a bíbor. Érdekes, hogy az emberalak van a középpontban, de mégis a kép az elvégzett munkáról szól. A nő, aki rőzsét gyűjt, dolgozik, végzi a munkáját, éli egyszerű életét, az egyszerű világban, az egyszerű formákban. A test, a ruházat, a táj nem kidolgozott, nem aprólékos mégis így kerek így jó az egész. A nő arca sem kidolgozott, mégis békességet, szerénységet sugároz. Az nőalak szinte egy az őt körülölelő világgal, ebből a kerek egységből talán egy kicsit a rőzsekupac megjelenítése zökkenti ki az embert.

A munka, a munkás ember megjelenítése sok gobelinen megjelenik, ami Ferenczy Noémi politikai beállítottságát is tükrözi. Ilyen képei még a „Kőműves”, a „Fahordó nő” is.

Bibliai témájú képei közül nagyon tetszik a Menekülés Egyiptomba című képe.(4.sz. kép)Az itt látható kép temperával készült vászonra. Megelőzte a gobelint, de annyira jól sikerült, hogy

önálló képnek is tekinthető. Meglepő módon ezen a képen nem a meleg árnyalatok dominálnak. A képet uralja a kék szín, ami számomra azt jelenti, hogy valószínűleg éjszaka játszódik az esemény.

Az egész kép trópusi hangulatú, a színei ellenére. A dús trópusi növényzet, a dzsungel, az ott élő állatok egy misztikus mesejelenetet vetítenek elénk. Az emberalak ábrázolása itt is kicsiny, mintegy kihangsúlyozva a erdő hatalmasságát. Mégis vigyázón veszi körül a menekülőt. Az állatok kíváncsian, békésen nézik Máriát, aki védőn, szeretettel öleli át a kis Jézust. Az arc nem aprólékos, mégis a lefelé tekintő arc, az óvó mozdulat az odaadásról az önzetlen szeretetről szól. A képet gyümölcsök keretezik, ami kicsit barokkos jelleget kölcsönöz neki.

Ferenczy Noémi képei egy harmonikus, nyugodt, békés érzélemmel teli mesevilágba kormányozzák az emberek lelkét ahol újra minden szép és egyszerű, csakúgy, mint gyermekkorunkban.

(1.sz.kép)

(2.sz. kép)

(3.sz.kép)

(4. sz.kép)

